

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Cui acquirat Religiosus reclusus, fugitivus, eiectus, Episcopus factus, vel
beneficiarius. punct. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

absolutè donasse, sicuti si donatio facta esset pauperibus vel hospitali. Unde sicut pauperes, vel hospitali obligati non essent tibi nutriendi religionem bona accepta reddere, neque etiam prior religio obligari debet. Hanc enim obligationem contrahere potest prior religio, cum ex conditione perseuerantia imbibita in donatione, tum ex alimentis tibi debitis. At nullum est fundamentum, quod in illa absoluta donatione conditio perseuerantia imbibatur: cum semper ius præsumat te religionem amplecti animo firmo, & constanti in ea perpetuo manendi. Ex occasione item alimentorum obligatio te alendi prior religioni esse non potest, siquidem secunda religio ob professionem in ea factam hanc obligationem subiit; ei enim inferuis, & acquiris, quid mirum si te alat?

7. Neque obstant argumenta contraria num. præced. allata. Ad primum concedo te illam bonorum donationem fecisse prior religioni, quia existimasti in ea perpetuè victurum, quod verum semper est; tamen postea religionem deseras; ab hac enim desertione non pendet donatio illa absoluta, quæ suum effectum habuit. Ad confirmationem admitto, moniales dotem monasterio concedere in sui alimenta. Ex quo ad summum inferitur monasterium obligatum esse moniales alere, dum ibi perseuerat; non tamen inde inferitur, quod volentem inde exire, & in aliud monasterium ingredi, teneatur eam ibi alere, seu dotare. Non enim sub hac conditione dos à priori monasterio accepta est. Quare si secundum monasterium eam indotatam recipit, sibi imputet, neque ob id prior monasterio esse onus alimentorum imponendum. At si inuoluntariè admitteret superior cogens ad hanc admissionem, simul etiam de dote providere debeat: sic tradit Nauar. *comm. 4. v. 24. vers. undecimo, de Regularib.* Man. Rodrig. *quest. regular. tit. 2. q. 79. art. 2.* Sanch. lib. 7. *summ. c. 32. n. 12.* Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 15.* Ad vltimum dico esse longè disparem rationem de matrimonio carnali, & spiritali per professionem: nam matrimonio carnali tato dissoluto ob ingressum religionis, vel Pontificis dispensationem, redditur sponsæ dos; quia illius dominium semper retinet; at in matrimonio spiritali cum Christo per professionem contracto, dotis dominium amittit, & in religionem translatur; non igitur ei debet reddi.

PUNCTVM XVIII.

An religio teneatur alere religiosum expulsum, fugi-
tium, vel reclusum aliena religione.

SVMMARIVM.

1. Iustus expulsum non tenetur alere.
2. Bona donata Societati non tenetur Societas expulsis reddere.
3. Fugitiuus tenetur per se religio alere, per accidens excusatur.
4. Reclusi in aliena religione à propria sunt alendi.
5. Apponitur limitatio, nisi vitius sit monasterio, sed non est omnino certa.

1. Facilis est horum decisio; si religiosus iuste expulsus est, eo ipso excluditur à religionis cura, & potestates ac prouide religionis alimenta percipere non debet. Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 12.* Quod à fortiori procedit in religiosi Societatis Iesu non professus, qui à religione dimissi à votis omnino absoluntur, & seculares fiunt, ac si nunquam Societatem ingressi fuissent. Hos enim nullatenus Societas alere tenetur.

2. Solum est aliquod dubium, an si aliqua bona societati donarunt, ea sint illis reddenda. Sed huic dubitationi disputatione præcedenti satis fecimus negantes ex rigore iustitiæ eis aliqua bona debere reddi; quia ea societati absolutè donarunt, & absque vlla recuperationis spe, sicuti si hospitali, aliisque pauperibus donationem fecissent. Hic enim modus donationis absolutæ constitutionibus est conformis, vt constat ex *exam. gener. c. 3.* Præterea religiosus conuenientior est, ne liberius viuunt sperantes non esse à societate dimittendos ob non dimittenda bona concessa, vel minus timentes dimitti. Deinde religioni maxime expedit, vt sic liberius possit dycolos dimittere. Verum esto ita sit; at ex æquitate societas aliqua bona accepta dimissis concedit, præcipue cum illis indigent ad sui sustentationem; neque illa concessio censenda est bonorum Ecclesiasticorum alienatio; eo quod à principio ea conditione illa bona accepta fuerunt, vt possent societas, si expedire iudicaret, ea omnia, vel illorum partem religioso dimisso concedere, prout hæc omnia latius tradit Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. à n. 21. vsque in finem.*

3. Fugitiuus vero religiosus per se religio alere tenetur, quia sub eius cura, & potestate existunt; at excusatur ob eorum malitiam; nam cum ipsi potestatem religionis fugiant, alimentis sedunt. Neque in hoc est aliqua difficultas.

4. De reclusis autem, seu in alienam religionem ad penitentiam translatis, communis est doctorum sententia alendos esse à proprio monasterio, vel religione. Tum quia illius sunt membra. Tum quia non est æquum alienum monasterium, vel religionem grauari ob religiosi sibi non competenti dedita. sic tradunt Glossa in *c. si quis rapuerit, 16. q. 6. verbo castiori per Text. ibid. Sylu. verbo apostasia, q. 9. num. 12. & verbo religio, 4. q. 10. Cou. cap. 1. n. 20. de testamentis. Mol. 1. 1. de iust. disp. 140. vel. quando relig. Azor. 1. 1. instit. moral. lib. 2. c. 1. quest. 3. Manuel. quest. regul. 1. 3. quest. 1. art. 1. Sanch. allis relatis lib. 7. sum. c. 32. n. 46. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 14. num. 11.*

5. Limitat autem Sanch. dicto loco, ne procedat hæc obligatio, si reclusus vitiosus est monasterio, ita vt eius obsequia alimentis æqualeant. Sed non caret difficultate hæc limitatio; eo quod secundum monasterium non tenetur ea obsequia loco alimentorum acceptare.

PUNCTVM XIX.

Cui acquirit religiosus reclusus, fugitiuus, reclusus,
Episcopus factus, vel beneficiarius?

SVMMARIVM.

1. In religioso acquisitione spectanda est religionis consuetudo.
2. Reclusus ad penitentiam in aliena religione seu monasterio, non ei, sed proprio acquirit.
3. Fugitiuus sua religioni acquirit, quid si aliam ingrediatur?
4. Fugitiuus factus Episcopus absque dispensatione sua Ecclesia acquirit ex Episcopatu, secus ex alio ritu.
5. De eiectione proponitur difficultas, cui acquirit.
6. Si iniuste expulsus sit, acquirit religioni.
7. Idem est si iuste, & pro limitato tempore expulsus sit, secus si in perpetuum, cui in eo casu acquirit.
8. Liberam illorum bonorum administrationem habes quamuis testari non possis.
9. Si expendas in illicita, valeat distributio ex sententia Molinæ & Lessij. Sed oppositum est verius.
10. Dominium bonorum, que acquisita sunt post assumptionem Episcopatus, vel beneficii cedunt Ecclesie.
11. Secus si ad hos status translatus non sit.
12. Satis sit fundamentis adductis, n. 7.
13. Religiosus Episcopus sua Ecclesia acquirit, sua aucto, sua successione.
14. Extenditur doctrina, esse ex religione Minorum sui Episcopatus, Deinde ad Episcopatum titulum: Item ad Episcopatum, cui non in titulum, sed in commendam Ecclesia commissa est.
15. De religioso beneficiario ceteri acquirit statuitur communis sententia.
16. Non caret probabilitate opinio acquisita durante beneficii cedere Ecclesie.
17. Quid dicendum de religioso promoti ad priuatum amabiliter?
18. Proponitur difficultas, an possit ex uno Episcopatu, vel beneficio ad aliud translatus religiosus secum adferre fructus collectos, qui supersunt ex prior beneficii?
19. Verius est deserre posse.
20. Quid in hac parte statuerit Pius IV.
21. Quid Greg. XIII.

1. Regula est religiosum non sibi, sed suæ religioni acquirere. Sed an toti religioni acquirit, an conuentui, in quo professionem emisit, & cuius filius dicitur esse? Spectanda est religionis consuetudo, quæ pro qualitate bonorum etiam in eadem religione diuersa esse solet vt bene allis relatis docet Sanch. lib. 7. sum. c. 32. n. 53. De recluso in aliena religione, fugitiuo, eiectione, Episc. facto, vel beneficiario est aliquis difficultas, cui acquirit?

2. Et quidem reclusum in aliena religione, seu monasterio ad penitentiam acquirere ei religioni, in qua commoratur docent Man. Rodrig. 1. 3. q. reg. q. 5. art. 5. cuius sententia approbavit Tap. Auth. *ingressi, C. de sacros. Eccl. verbo sua, c. 6. n. 33.* Idem quoad vsum fructuum, & quoad proprietatem, si prior religio aliqua bona religiosi habeat. Mouetur ex *hij. monach. reu. gnerit, in fin. Auth. de Sanctiss. Episc.* vbi id expressè decideri videtur. Verum ab hac sententia omnino recedendum est, & affirmandum illum religiosum suæ religioni, vel monasterio acquirere; quia sola professio acquisitionem religioni concedit, non reclusio. Neque contrarium dicitur, in *hij. monach. sequitur enim eo casu, quo reclusus professionem in secunda religione faceret; vel dici potest, religiosum sic reclusum secundæ religioni acquirere ex bonis sibi obuentibus, que necessitas*

necessaria fuerint ad sui sustentationem, si à priori religione non suspiciantur. Secus vero, si nec professionem in secunda religione fecit, nec prior religio omittit ei alimenta praeberet.

3. Fugitivum religiosum omnes conveniunt (spectato iure communi antiquo) suae religioni acquirere aequè ac si intra religionem esset, quia nec fuga illam à relig. domino excludit, neque praëlatis tollit potestatem, quam habent illum gubernandi, coercendi, & puniendi, ut deciditur *e. Abb. 18. q. 2.*

Si vero huiusmodi fugitivus aliam religionem ingrediatur absque debita licentia, & facultate, distinguendum est, an huius malitiae conscius sit praëlatus, vel non: si conscius praëlato factus est, communis omnium sententia est ex eo transitu nullo impediri non posse, quominus suae religioni omnia acquisita cedant. Excipit nisi contemplatione religionis assumpta aliquid ei esset donatum, quia tunc videtur religioni, potius quam religiofo donari. Sic aliis relatis firmat Sanch. lib. 7. sum. cap. 33. n. 10. & 11. n. 12. At si bona fide praëlatus, & religionis professionem fugitivus fecerit, durante ea bona fide plures censent putatio monasterio acquirere, eo quod religiosus servus comparatur, qui non vero domino, sed putativo bona fide possidentem acquireret, *leg. si servus qui bona fide ff. de acquir. rer. dominio.* Quod intelligendum est quando ex rebus secundi monasterij, vel ex illis, cum operis suis, vel ex sua tantum industria, & labore acquirat, secus de acquisitis successione, donatione, & legato. Sic Nau. com. 2. de Regularib. n. 30. Azor. tom. 1. in fir. moral. cap. 10. q. 1. Tapia auth. ingressi, C. de sacrosanct. Eccl. verbo sua, c. 6. n. 22. & 23. adducuntque pro se Barr. *leg. si servus communis, 37. ff. de stipul. servorum, n. ult.* At verus censet religiosum, quomodo cumque acquirat, priori monasterio acquirere. Mouet, quia ex bona fide secundi monasterij acquiruntur priori succedendi in omnia iura, & actiones sui religiosi diminui non potest iure naturali, ut de se constat. Iure autem positivo non invenitur diminutum, siam esto religiosus servus comparatur, & servus bona fide à domino possessus et acquirat, non inde inferitur religiosum monasterio bona fide possidentem acquirere, quia non debet religiosus servus in omnibus comparari, praecipue, cum non possideatur à monasterio instar servi, sed potius instar filij, quia à quocunque possideatur non possessoris, sed patri acquirat, *leg. per eum ff. de acquir. poss. Adde esse longe diuerfam rationem, ob quam servus acquirere possit putativo domino, non tamen religiosus, quia possessio bona fide legitime tempore praecipua dominium praecedens mutare potest, & novum constituere, *leg. per eum, ff. de acquirenda poss. §. fin.* At putativa professio veram professionem cauere non potest. Nullum igitur est firmum fundamentum, ut asseramus religiosum putativum monasterio bona fide possidentem quaevis quidquid ex illius bonis, vel sua opera, & arte quaerit excludi priori suo monasterio, & religione. Et ita sustinet Alex. *leg. 1. §. per servum qui est in fuga, n. 14. ff. de acquirenda poss. §. ex parte consensit* Sanch. lib. 7. c. 33. n. 16. affirmans sola acquisita ex bonis secundi monasterij, vel ex illis cum sua industria cedere monasterio, non vero quae religiosus sua tantum opera, & arte quaerit, quia neque haec in servus cedunt putativo domino, cum eius opera locari non possint, ut colligitur ex l. per servum ff. de usu, & habit.*

4. Verum si hic fugitivus religiosus absque debita dispensatione ad Episcopatum, vel aliud quodvis beneficium promovetur cum illius promotio nulla sit, quidquid inde acquirat, Ecclesiae cedit, censetur enim in hac parte ea beneficia quasi vacantia. Acquisita vero non titulo beneficii, nec illius intuitu, sed contemplatione personae religioni relictae cedunt. In casu dubij cuius intuitu relictae sunt comedantur standi est, iuxta *term. in c. requisit. de Text. & tradit pluribus relatis Sanc. li. 7. sum. c. 33. n. 26.*

5. De professio electo à religione est grauior dubitatio, cui acquirat: non enim videtur posse sibi acquirere cum per expulsionem voto paupertatis liberatus non sit neque item religioni, à qua praecisus est, & quacum communicationem non habet, neque item Episcopo, in cuius diocesi commoratur, cum illi non sit aliter subiectus, quia reliqui clerici saeculares, nec denique Pontifici, nã esto id possit statui, vnde constat statutu esse.

6. Sed vt certa ab incertis separemus. Si à religione iniuste expulsus sis ob malitiam praëlatis, vel minoris partis convenentibus, non est dubium, omnia, à te acquisita religioni cedere, quia malitia praëlatis, vel illius cum minore parte convenentibus non debet religioni nocere Reg. *delictum, 76. de Regul. Iuris, in 6. & tradunt omnes.* Si vero ob malitiam religionis, vel convenentibus iniuste expulsus sis, adhuc bona à te acquisita religioni cedunt, tamen eis in pecuniam privari possit. Nam cum expulsio iniusta sit, non se eximit religio ab obligatione, quam habet te alendi, & gubernandi. Ergo non se eximit à iure succedendi in bonis à te acquisitis. Adde, tu teneris ad illam reverti, & ipsa tenetur te recipere, & adhuc inuitum, & fugientem reuocare. Ergo reuocandus es cum omnibus bonis, & ita docent Mol. *1. de iust. disp. 140. vers. quoad votum, Lessius lib. 2. c. 41. dub. 15. n. 112.* Sanch. lib. 7. c. 33. n. 24. Suar. t. 4. de relig. 11. 8. lib. 3. cap. 6. n. 19.

7. Quod si iniuste expulsus sis (vt semper praesumendum est)

si pro limitato tempore fiat, omnia à te acquisita religioni expellenti cedunt, si quidem cum omnibus illis finito tempore expulsionis debes ad eam revertere. Suar. *d. lib. 3. c. 6. n. 19.* At si absolute, seu in perpetuum expulsus sis, communis sententia docet, te non monasterio non acquirere, eo quod cum illo communicationem non habeas, ipsumque monasterium te à se expellendo omnia tua videtur expellere, & à se abicere. Et confirmari potest exemplo serui, cui religiosus in acquirendo comparatur, qui si à domino relinquatur, non domino acquirat. *leg. quod servus, ff. de stipul. servorum.* Item exemplo infantis à parente expositi, qui non parenti lucratur, sed sibi, *cap. vnic. de infantibus, & languidis.* Ergo à monasterio expulsus non monasterio acquirere debes. Et ita sustinet Gloss. *verbo languidis, & ibi Abbas ad finem.* Nau. com. 2. de Regularib. n. 33. Azor. t. 1. in fir. moral. lib. 12. c. 16. q. 9. Sanch. aliis relatis, lib. 7. sum. c. 33. n. 26. Sed inter hos Doctores est difficultas, cui acquiras postea quod monasterio non acquiris. Nam tibi ob incapacitatem, quam habes, acquirere non potest. Alij dicunt nulli acquirere, quia nullus es. Sed est sententia absque villo fundamento. Alias nullus contractus donationis, & venditionis teum celebratus validus erit, si nullum dominium translatum esset. Alij affirmant dominium illorum bonorum acquiri Deo, administrationem Episcopo, in cuius obedientiam recidis. Sic Nau. com. 2. de Regul. n. 33. Sed facili negotio haec sententia conuincitur. Tum quia omnia bona temporalia in dominium humanum cedere debent, & non tantum in diuinum, deinde Episcopo quo titulo administratio illorum bonorum competere potest, cum in eius obedientiam non recidas magis quam alij clerici saeculares, vt dicimus. Et praeterea tibi concessa administratio bonorum durante expulsionem, non igitur Episcopo competit. Denique alij sentiunt de his bonis iudicandum esse, ac de bonis vacantibus, quae ad Principem, vel Republicam deueniunt, ac proinde Pontifici acquiri, & nomine ipsius Episc. vel Eccles. quae te defuncto bona distribuere poterit. Sic docuit Sayr. in clau. regia, li. 6. c. 9. n. 28. Azor. t. 1. in fir. moral. lib. 12. c. 16. q. 9. Sanch. li. 7. sum. c. 33. n. 28.

8. Verum reiecta hac opinione varietate dicendum in primis est, vt liberam habere bonorum quae acquiris administrationem; quippe id necessarium erat expulsionis statui. De illis tamen testari non potes, quia tibi concessum non est, nec adest necessitas contendere. Sic Lessius, lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 15. n. 113. Mol. t. 1. de iust. disp. 140. circa finem, vers. quando vero.

9. Dubium tamen est, an ita liberam administrationem habeas, vt si in usus vanos, & illicitos expendas, valida sit distributio, sicuti facta à clerico saeculari? Affirmat Mol. *t. 2. tr. 2. de iust. disp. 276. vers. quoad ceteros.* Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 15. num. 113. Mouentur, quia esto dominium bonorum non habeas, habes tamen illorum administrationem, ac si dominium haberes. Praeterea, quia usu receptum est sic accipientes ad restitutionem non obligari. Ceterum verum credo, te solum in usus honestos, & tuo statui convenientes expendere posse, & aliter distributa restitutioni obnoxia esse, sic indicat Suar. t. 4. de relig. 11. 8. lib. 3. c. 6. n. 21. Mouet, quia non est credendum religionem, vel Ecclesiam, cui illa bona quoad dominium, & proprietatem competunt, eam tibi administrationem concedere, vt in quocunque usus etiam vanos, & turpes possis expendere cum hic concessionis modus nec necessarius, sit, nec decens.

10. Quod si de proprietate, & domino bonorum loquamur, distinguendum est, si post expulsionem translatus sis ad Episcopatum, vel ad aliquam Ecclesiam, seu beneficium, omnia, quae acquiris, quomodo cumque acquiras, Ecclesiae cedunt, iuxta *Text. in c. vnic. 18. q. 1. vbi religiosus ad Episcopatum, vel beneficium religioni non subiecti translatus non religioni, sed Ecclesiae acquirat.* Ergo à fortiori dicendum est de electo, qui minus religioni subicitur, & ita docent Azor. *11. lib. 12. c. 16. q. 9. Lessius, lib. 2. c. 41. dub. 16. num. 112.* Sanch. lib. 7. sum. c. 33. n. 30. Suar. *d. c. 6. n. 21.* extendit hanc doctrinam ad translationem voluntariam, qua te sub obedientia Episcopi constitueres speciali voto emisso: nam esto hoc votum non extinguat professionem antiquam, nec religiosum constituit, videtur tamen te integrè à religione eximere, & Episcopo tradere, & consequenter omnia bona à te acquisita ei conferre, vt sub illius dispositione existant. Probabilis est extensio, sed non firmas quippe nullo iure fundamenta. Nam *Text. in c. statutum 18. q. 1. de translatione ad Episcopatum loquitur, & text. in c. si quis translatus, 21. q. 2. de translatione ex vna Ecclesia in aliam.* Nullus ergo textus est, qui ob translationem ex voto non constitutente religiosum bonorum dominium transferat.

11. Quapropter exclusa translatione ad Episcopatum, vel beneficium probabilius existimo omnia à te acquisita religioni quoad proprietatem, & dominium cedere, quia ex eo quod te vt sibi iniustum, & nocivum abiecerit, non inferitur bona à te acquisita abicere, cum haec non sibi nocumentum, sed utilitatem afferant. Item religio non te ita efficaciter abiecit, quin te emendatum possit, & debeat admittere.

Signum

Signum ergo est religionem non amisisse expulsi...

12. Neque obstant adducta in contrarium n. 7. Concedo te...

13. Religiosum vero Episcopum cum conveniunt non religio...

14. Extendenda est hac doctrina, tamen ex religione Minor...

15. Quod si religiosus ad beneficium promoveatur variare...

beneficium imponere. Quae satis indicant fructus, & proventus...

16. Verum et si hac sententia utpote communior tenenda sit...

17. Ex his constat, quid dicendum sit de regulari promotio...

18. Sed circa supradicta non est levis difficultas; an regula...

Ceterum verius credo, posse hunc Episcopum, vel beneficiarium...

20. Hactenus loquuti sumus spectato iure communi anteq...

DE
ASTR
PALA
TONI
II

vel alius contra factos canones, ad cameram Apostolicam pertinere. Id ipsi confirmavit alia constitutione incipiente Rom. Pontif. cuius meminit Nau. *comm. de spolis* §. 6. n. 3. 4. & 5. Excepit tamen Ecclesie Romanae Cardinales. His ergo constitutionibus constat regularem fugitivum, eisdem, vel ad beneficium promotum, vel extra conventum ex facultate superioris degentem, si illicitè, vel contra factos canones lucratur non monasterio, sed cameræ apostolicæ acquirere. Debet tamen regularis non esse ex num. laicorum quia hic est sub nomine clerici in favorabilibus veniant, non tamen in odiosis, & penâlibus, qualis est hæc constitutio priuans religionè iure succedendi in suorum religiosorum acquiritur; & ita sustinet Suar. *de rel. tr. 8. lib. 3. c. 2. n. 24.* Vt autem hæc constitutio locum habeat, acquisitio debet esse illicita ex natura rei, vel contra factos canones, nec sufficit quod sit illicita spectatis propriæ religionis constitutionibus; quia non esset illicita clerico vt talis est, de quo expressè loquitur constitutio, vt bene aduertit Suar. *d. c. 2. n. 25.* Non tamen est opus, quod extra monasterium acquisitio contingat; quia constitutio hæc limitationem non facit, sed absolute loquitur, sicuti nec de fugitivis, aut eieclis tantum, sed de quibuscunque regularibus etiam ad beneficium legitime promotis, vel ex dispensatione extra monasterium degentibus intelligenda est; quia omnes hi sub nomine clerici regulares comprehenduntur. Suar. *d. c. 2. n. 30.* Probabile vero est religiosum obligatum non esse bona sic acquisita cameræ apostolicæ applicare ante sententiâ iudicis, sed posse monasterio cedere, quia cum hæc constitutio sit lex penâlis priuans religionè iure questio, videtur vim non habere ante iudicis sententiâ. Quod satis indicant illa verba constitutionis, quibus in *vita priuati fuerint*, per sententiam inquam, & tradit Suar. *d. c. 2. n. 28.*

21. Insuper Gregor. XIII. aliam constitutionem edidit, quæ est in bullario 44. aliâs 19. quæ incipit, *officij nostri*. Quæ constitutione statutum est bona quocunque modo acquisita à regulari extra claustrum cedente, tametsi cum legitima suorum prelatorum licentia ab his, ad cameram apostolicam pertineat, nec monasterio, neque alteri pro operi adjudicari posse: & ita tradit Suar. *d. c. 2. n. 28.* Sanc. *lib. 7. sum. c. 32. n. 60. c. 33. n. 21.*

PUNCTVM XX.

Quale peccatum sit violare religiosam paupertatem, & quibus modis contingit.

S Y M M A R I V M.

1. Sacriligium est violatio paupertatis. Datur tamen leuis materia.
2. Grauis, vel leuis materia in voto paupertatis ex proportione ad furti materiam de semitur secundum omnes sententiâ.
3. Potest stante violatione leui iustitia grauis esse violatio paupertatis.
4. Frequenter cum violas paupertatem committis iniusticiâ peccatum, sed non semper.

Non est dubium hæc violationem ex se graui peccatum sacrilegij esse; quia est contra reuerentiam Deo debitam, cui te infidelem exhibes non exequendo quæ illi promissisti. Quod adeo aliqui Doctor. exaggerant, vt nec materiam leuem in hoc peccato admittant. Sed non sunt audiendi quia generale est in votorum transgressione dari leuem materiam, neque hoc votum aliquid speciale continet, ob cuius rationem excipi debeat à regula communi; & ita tradit Nau. *lib. 3. conf. iii. de Regularib. conf. 75.* aliâs 3. de Statu Monach. n. 18. Azor. *t. 1. inst. mor. lib. 11. c. 12. q. 6.* aliis relatis Sanc. *lib. 7. c. 20. n. 2.* Suar. *t. 3. de relig. lib. 8. c. 6. n. 4.*

2. Solum est explicari difficile, quando sit censenda leuis, quando grauis materia, vt peccatum proprietatis graue, vel leue iudicetur? Communis sententia affirmat ex materia furti seclusis circumstantiis hæc grauitatem, vel leuitatem esse desumendam, ita vt illa sit in materia proprietatis grauis materia graueque peccatum constituat, quæ ex se in materia furti grauis est, graueque peccatum constituit, illa vero sit leuis materia, & leue peccatum, quæ in materia furti leuis est, nec culpam venientem excedit. Sic tradunt Azor. Nau. Sanc. *n. pre. ed. vltati.* Dixi debere desumi hæc grauitatē ex materia furti secundum se, & seclusis circumstantiis personæ à qua furaris. Nam certum est ab homine paupere sæpè esse graue peccatum furti, si furti argentum vnum, vel duos ob damnū graue, quod inde patitur, è contra esset peccatum leue furti perire à Rege, vel homine ditissimo duos, vel tres aureos, si solum spectetur damnū, quod inde accipit. Non igitur ex hac diversitate grauitas, vel leuitas violationis voti paupertatis desumenda est, sed ex materia furti secundum se, & seclusis his circumstantiis, cuius grauitas, vel leuitas desumenda est ex eo, quod res suscepta grauitate conducat ad humanas actiones, & hominum necessitatem subleuandas, vt bene notat Suar. *t. 3. de re-*

lig. lib. 8. c. 6. n. 7. affirmans infra aureum non esse censendam materiam grauitate supra dicto fini conducere.

3. Ceterum est verissimum sit violationem paupertatis grauem esse quoties violatio iustitiæ secundum se violatioem paupertatis grauem esse posse: maior enim quantitas ad grauem iustitiæ violationem videtur requiri quam ad violationem paupertatis. Nam violationis iustitiæ grauitas desumitur ex læsione proximo facta in bonis externis ad vsu vitæ necessariis, quæ latiore viam habet, quam læsio paupertatis, quæ desumitur ex infidelitate, quæ in Deum præstas non exequendo promissâ, quæ infidelitas, vt potè diuini cultus omisso ad sui grauitatem minori materia contenta est. Et confirmari potest ex voto erogandi in pauperes, tres vel quatuor argenteos, cuius transgressio grauis esset censenda, & peccatum mortale ob diuini cultus notabilem diminutionem; ametsi in materia furti tres, vel quatuor argentei leuis materia reputentur. Dicendum igitur est ex voto elemosynæ grauitatem, vel leuitatem voti paupertatis desumendam esse, illamque esse materiam leuē, vel grauem, cuius omisso in voto elemosynæ grauis, vel leuis esset. Cum autè in voto elemosynæ quatuor argentei censendi sint materia grauis, corū etiâ dispositio inuito superiore in materia paupertatis grauis materia censenda erit. Et ita explicat Suar. huius peccati grauitatē *d. t. 1. l. 8. c. 6. n. 9.*

4. Sed est dubium, an quoties peccatum committis aduersus paupertatis religiosæ votum, simul etiam committas peccatum furti, & iniustitiæ? Breuiter respondeo frequenter ita esse, non tamen semper. Quoties igitur res monasterij vel à secularibus absolute donatas recipis, retines vel expendis superiore inconsulto, peccatum proprietatis, & furti committis, quia est inuitum monasterium in eius dominium sunt translata. Ac si secularis tibi donata concederet, vt nollet in monasterium eorum dominium nec administrationem transire, solum peccatum sacrilegij aduersus paupertatis votum committeres illis vtendo, non tamen furti, & iniustitiæ, cum Dominus non sit inuitus. Sic Cordub. in sum. q. 109. Nau. *lib. 3. de rel. c. 4. p. 3. dub. 3. n. 182. in edit.* Sayra in clau. regia *li. 9. c. 16. n. 21.* Sanc. *lib. 7. sum. c. 19. n. 55. c. 20. n. 7. c. 3. seq.* Lessius *li. 2. c. 41. dub. 9. n. 80.* E contra affirmat Sanc. *d. c. 20. n. 10.* & consentit Suar. *t. 3. de rel. li. 8. c. 11. n. 15.* te peccare posse aduersus iustitiâ, non tamen aduersus paupertatem, vt si à secularibus fueris non tibi retinendum, sed monasterio tradendum vel aliena contra Domini voluntatem destruas, quia in iis actionibus nihil tibi usurpas. Et idem est si ex voluntate superioris furtum committam retinere, peccares inquit Sanc. & Suar. contra iustitiâ, sed non contra paupertatem, quia non proprio, sed alieno nomine rem usurpas. At hæc mihi non placent, quia paupertatis violatione constituitur rei temporalis vsus, & administratio absque licentia legitima superioris, ac furans rem alienam, vt monasterio tradas, cui tradere non potes, alienam rem usurpas, illaque vteris absque superioris legitima licentia. Ergo peccas contra votum paupertatis. Nec te excusat, quod eam accipias, vt monasterio tradas, quia ea traditio nulla est, sicut non te excusat, si eam acciperes, vt alteri seculari concederes, Neque item te liberat ab hac paupertatis transgressione, quod ex voluntate superioris furtum committis; quia ea superioris voluntas vt potè iniura nullius est effectus. Non enim superior concedere potest sibi subditis recipere, quæ ipse administrare n. quit. Deinde destructio rei alienæ inuito Domino etiam est contra paupertatis votum: usurpas enim rem alienam non retinendam, sed consumendam; quo vsu nihil magis proprium domini excogitari potest. Violatio igitur paupertatis in vsu rei temporalis pretio æstimabilis absque superioris legitima licentia consistit. Et ita sustinet Val. *2. 2. disp. 10. q. 4. punct. 3. vers. potest.* Lessius *li. 2. c. 41. dub. 9. n. 79.* Hic autem vltus expliciter contingere potest acceptio, retentio, & distributio.

PUNCTVM XXI.

Qua acceptio, & retentione paupertatis votum violatur.

S Y M M A R I V M.

1. Videtur ex acceptioe, & retentione absque licentia, quod extenditur ad comestibilia.
2. Quanti hæc æstimanda sint, vt graue peccatum constituant.
3. Quid de rebus conueniunt vsu presentancis non consumptibilibus.
4. Si accipias ab externis, vt tibi retineas, illisque vtiaris, peccas.
5. Si accipias vt superiori tradas raro potest esse mortale.
6. Accipere à secularibus pecuniam in custodiam vt opportuna occasione ex licentia superioris vtiaris, non videtur graue peccatum.

Questio respondeo, ea acceptioe, & retentione paupertatis votum violari, quæ absque superioris consensu